

29 Οκτωβρίου, 1992

[ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 986/89).

-
- 5 *Διοικητική Πράξη — Ανάκληση — Ανάκληση νόμιμων διοικητικών πράξεων — Εάν δημιουργήθηκαν δικαιώματα σε διοικούμενους, κατά κανόνα δεν ανακαλούνται — Κατ' εξαίρεση ανακαλούνται για λόγους δημοσίου συμφέροντος, ανεξάρτητα από την παρέλευση μακρού χρόνου από την έκδοσή τους — Προϋποθέσεις — Τα γεγονότα που επιβάλλουν την ανάκληση να είναι μεταγενέστερα της έκδοσης της πράξης — Ανάκληση λόγω διαφορετικής εκτίμησης στοιχείων που προϋπήρχαν της έκδοσης της πράξης δεν είναι επιτρεπτή.*
- 10 *Εκπαιδευτικοί Λειτουργοί — Μισθοδοσία — Αποκοπή μισθού αιτητών και υποβιβασμός μισθολογικής κλίμακας λόγω διαπίστωσης λάθους στον υπολογισμό του μισθού τους — Αρμόδιο όργανο η Ε.Ε.Υ — Απαιτείται κοινοποίηση της*
- 15 *απόφασης στους ενδιαφερόμενους για να υποβάλουν τις παραστάσεις και ενστάσεις τους — Παράλειψη τέτοιας διαδικασίας — Μη ύπαρξη απόφασης της Ε.Ε.Υ επί του θέματος — Παράνομη ανάκληση διοικητικής πράξης — Ακυρη η απόφαση.*
- 20 *Βάσει σχετικού σημειώματος του Προέδρου της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Παιδείας σύμφωνα με το οποίο οι αιτητές εκ λάθους αμείβονταν με ψηλότερο μισθό από αυτόν που δικαιούνταν, ο μισθός των αιτητών μειώθηκε και αποφασίστηκε η αποκοπή της*
- 25 *υπερπληρωμής με δόσεις. Ως αποτέλεσμα ακολούθησε η παρούσα*

προσφυγή με την οποία οι αιτητές ισχυρίστηκαν πως η αποκοπή οποιουδήποτε ποσού από τον μισθό τους μόνο στην περίπτωση που επιβαλλόταν ως πειθαρχική ποινή ήταν επιτρεπτή. Επιπλέον ισχυρίστηκαν πως η απόφαση ήταν αντίθετη προς τις αρχές της χρηστής διοίκησης λόγω αναδρομικής ανάκλησης μετά την παρέλευση μακρού χρόνου. Επίσης οι αιτητές εισηγήθηκαν πως δεν φαινόταν ποιός πήρε την απόφαση και ότι εν πάση περιπτώσει δεν φαινόταν να υπήρχε απόφαση της Ε.Ε.Υ. που ήταν το αρμόδιο όργανο.

5

Το Ανώτατο Δικαστήριο, ακυρώνοντας την επίδικη απόφαση, αποφάσισε ότι:

10

(1) Η προσβαλλόμενη απόφαση ισοδυναμεί με αναδρομική ανάκληση της απόφασης της Ε.Ε.Υ. που περιείχε την προσφορά και τους όρους διορισμού των αιτητών. Όπως ορθά προβλήθηκε εκ μέρους των αιτητών η εξουσία της Διοίκησης για ανάκληση δεν είναι απεριορίστη, αλλά η άσκηση της, υπόκειται στους κανόνες της καλής πίστης και της χρηστής διοίκησης, δεν μπορεί δε να ασκείται ανεξάρτητα από δικαιώματα που πιθανόν να έχουν προκύψει στο μεταξύ προς όφελος των διοικουμένων. Κατά γενικό κανόνα οι νόμιμες ατομικές πράξεις της διοίκησης από τις οποίες δημιουργήθηκαν δικαιώματα στο διοικούμενο δεν ανακαλούνται. Εξαιρέση αποτελεί η ανάκληση νόμιμης ατομικής διοικητικής πράξης για λόγους δημόσιου συμφέροντος (ασφάλειας, τάξης, δημόσιας υγείας) ανεξάρτητα από την παρέλευση μακρού χρόνου από την έκδοσή της.

15

20

25

Οι λόγοι δημόσιου συμφέροντος που επικαλούνται οι καθ' ων η αίτηση δεν ευσταθούν. Τα στοιχεία που αναφέρονται προϋπήρχαν της έκδοσης της πράξης, απλώς πρόκειται για καθαρά διαφορετική εκτίμηση των στοιχείων αυτών ως αποτέλεσμα νέας έρευνας, και η ανάκληση κάτω από τέτοιες προϋποθέσεις δεν είναι επιτρεπτή.

30

35

(2) Από τα γεγονότα που ευρίσκονται ενώπιόν μου δεν φαίνεται να υπάρχει απόφαση της Ε.Ε.Υ. σχετική με την ένταξη των αιτητών στη συγκεκριμένη κατώτερη κλίμακα. Στην Υπόθεση Αρ. 394/90, *Χριστοδούλου ν. Δημοκρατίας*, απόφαση ημερομηνίας 26/7/1991 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί), που αφορά σχεδόν ταυτόσημα γεγονότα αποφασίστηκε:-

40

5 "Είμαι της γνώμης ότι η αποκοπή και ο υποβιβασμός της μισθολογικής κλίμακας του αιτητή, προϋπόθετε απόφαση της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας. Απόφαση που έπρεπε να κοινοποιηθεί επίσημα στον αιτητή για να μπορεί ο αιτητής να υποβάλει τις παραστάσεις του και την ένστασή του. Τέτοια απόφαση της Επιτροπής δεν υπάρχει. Κατά τη γνώμη μου δεν μπορούσε άλλο όργανο να πάρει τέτοια απόφαση και να ανατρέψει τα δεδομένα με βάση τα οποία ο αιτητής αποδέχτηκε το διορισμό."

10 (3) Όσον αφορά το θέμα της μηνιαίας αποκοπής από το μισθό των αιτητών του ποσού που, όπως θεωρήθηκε, υπερπληρώθηκε, ισχύουν οι ίδιες αρχές περί ανακλήσεως που αναφέρθηκαν πιο πάνω.

15 Έχω καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η προσφυγή πρέπει να επιτύχει. Η μείωση της μισθολογικής κλίμακας των αιτητών, και η αποκοπή από αυτούς μισθών ισοδυναμεί με παράνομη ανάκληση του αρχικού διορισμού τους που πλήττει τα συμφέροντά τους και αντιβαίνει στη χρηστή διοίκηση.

20

Η προσφυγή επιτυγχάνει με έξοδα.

Αναφερόμενες Υποθέσεις:

25

Κασσέρας ν. Δημοκρατίας (1991) 4(Γ) Α.Α.Δ. 2435.

Χριστοδούλου ν. Δημοκρατίας (1991) 4(Γ) Α.Α.Δ. 2296.

30 **Προσφυγή.**

Προσφυγή με την οποία οι αιτητές ισχυρίζονται ότι οι καθ' ων η αίτηση δεν είχαν δικαίωμα να αποκόψουν οποιοδήποτε ποσό από το μισθό τους.

35

Α. Σ. Αγγελίδης, για τους αιτητές.

Δ. Παπαδοπούλου (κα) Ανώτερη Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους καθ' ων η αίτηση.

40

Cur.adv.vult.

ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, Δ.: Ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Οι αιτητές διορίστηκαν από την καθ' ης η αίτηση

Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Ε.Ε.Υ.) στη θέση Καθηγητή Σωματικής Αγωγής Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης και τοποθετήθηκαν στην Κλίμακα Α10 από την 1/9/1988.

5

Κατόπιν έρευνας που έγινε με αφορμή επιστολή ημερομηνίας 9/4/1989 άλλου Καθηγητή Σωματικής Αγωγής, με την οποία διαμαρτύρετο για τη μισθοδοσία του σε σύγκριση με άλλους συνάδελφούς του, με λιγότερα έτη υπηρεσίας αλλά με ψηλότερη κλίμακα, θεωρήθηκε, όπως αναφέρεται σε σχετικό σημείωμα από τον Πρόεδρο της Ε.Ε.Υ. προς το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Παιδείας, ότι σε ορισμένες

10

"περιπτώσεις Καθηγητών Σωματικής Αγωγής, που διορίστηκαν με Σύμβαση ή επί μονίμου βάσεως από του σχολικού έτους 1987/88 και έχουν περισσότερα από 9 χρόνια εκπαιδευτικής προϋπηρεσίας, γινόταν λάθος στον τρόπο υπολογισμού του μισθού τους με αποτέλεσμα να παίρνουν ψηλότερο μισθό από εκείνο του κ. Οικονόμου και άλλων συναδέλφων τους που βρίσκονταν ήδη στην υπηρεσία με τα ίδια περίπου χρόνια υπηρεσίας.

15

20

Σε συνεργασία με αρμόδιους λειτουργούς της Υπηρεσίας Δημόσιας Διοικήσεως και Προσωπικού και του Λογιστηρίου του Υπουργείου σας μελετήθηκε το θέμα και διαπιστώθηκε ότι το λάθος γινόταν κατά την ένταξη των εν λόγω Καθηγητών από τη μισθοδοτική κλίμακα Α7 στις κλίμακες Α8-Α10 στις περιπτώσεις που το ποσό των παραχωρουμένων, λόγω ετών προϋπηρεσίας, προσαυξήσεων υπερκάλυπτε το ανώτατο σημείο της κλίμακας Α7 (Η ένταξη των γυμναστών που έχουν πανεπιστημιακό δίπλωμα στις κλίμακες Α8-Α10 γίνεται από 1.7.87 σύμφωνα με το Νόμο 120/87).

25

30

35

Έχουν γίνει εξυπαρχής οι υπολογισμοί των μισθών των επηρεαζομένων ως ανωτέρω καθηγητών και οι μισθοί που προέκυψαν (πβ. σχετικές καταστάσεις στους οικείους φακέλους) είναι αυτοί που θα έπρεπε να είχαν δοθεί κατά τον αρχικό διορισμό τους. ..."

40

Σαν αποτέλεσμα του σημειώματος του Προέδρου της

Ε.Ε.Υ. ο μισθός των αιτητών μειώθηκε και αποφασίστηκε όπως γίνει αποκοπή της υπερπληρωμής με δόσεις.

- 5 Οι αιτητές καταχώρησαν την παρούσα προσφυγή με την οποία ισχυρίζονται ότι η Ε.Δ.Υ. δεν είχε το δικαίωμα να αποκόψει οποιοδήποτε ποσό από το μισθό τους δεδομένου ότι μείωση μισθού με τη μορφή υποβιβασμού στη μισθολογική κλίμακα, επιβολής χρηματικής ποινής ή αποκοπής προσαυξήσεων προβλέπεται από το άρθρο 69(ι)
- 10 του περί Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νόμου 1969 (Νόμος 10 του 1969) (ο Νόμος) μόνο στην περίπτωση που επιβάλλεται ως πειθαρχική ποινή ως αποτέλεσμα πειθαρχικής διαδικασίας.
- 15 Επίσης οι αιτητές ισχυρίζονται ότι η Ε.Ε.Υ. δεν είχε το δικαίωμα να αναζητήσει και να εισπράξει με αποκοπή από το μισθό τους, με μηνιαίες δόσεις, το ποσό που οι αιτητές, όπως η Ε.Ε.Υ. αποφάσισε, υπερπληρώθηκαν γιατί η απόφαση αυτή της Ε.Ε.Υ. είναι αντίθετη προς τις
- 20 αρχές της χρηστής διοίκησης.

- Παράλληλα προβλήθηκε ο ισχυρισμός ότι η αναδρομική ανάκληση απόφασης της διοίκησης, μετά την πάροδο μακρού χρόνου, δεν είναι επιτρεπτή δεδομένου
- 25 ότι δημιουργούνται δικαιώματα, προς όφελος των διοικούμενων, που δεν μπορούν να ανατραπούν.

- Είναι επίσης η θέση των αιτητών ότι δεν φαίνεται ούτε είναι γνωστό ποιος πήρε την απόφαση περί αποκοπής του
- 30 μισθού και υποβιβασμού της μισθολογικής τους κλίμακας και ότι εν πάση περιπτώσει δεν φαίνεται να υπάρχει απόφαση της Ε.Ε.Υ. προς τούτο, η οποία είναι το αρμόδιο όργανο που αρχικά αποφάσισε και καθώρισε με έγγραφη προσφορά προς αυτούς την αμοιβή και υπόλοιπους όρους
- 35 της θέσης στην οποία είχαν διοριστεί.

- Τέλος, είναι η θέση των αιτητών ότι, ανεξάρτητα με τα πιο πάνω σύμφωνα με την προϋπηρεσία που είχαν, ορθά υπολογίστηκαν οι προσαυξήσεις τους και εντάχθηκαν
- 40 στην αρχική τους κλίμακα δηλαδή Α8-Α10, εφόσον οι προσαυξήσεις, που έπρεπε να πιστωθούν λόγω προϋπηρεσίας, ξεπερνούσαν την κλίμακα Α7 και έπρεπε συνεπώς να υπολογιστούν στην Α8-Α10 νόμιμα και

δικαιωματικά.

Στην προκειμένη περίπτωση η προσβαλλόμενη απόφαση ισοδυναμεί με αναδρομική ανάκληση της απόφασης της Ε.Ε.Υ. που περιείχε την προσφορά και τους όρους διορισμού των αιτητών. Όπως ορθά προβλήθηκε εκ μέρους των αιτητών η εξουσία της Διοίκησης για ανάκληση δεν είναι απεριορίστη αλλά η άσκησή της υπόκειται στους κανόνες της καλής πίστης και της χρηστής διοίκησης, δεν μπορεί δε να ασκείται ανεξάρτητα από δικαιώματα που πιθανόν να έχουν προκύψει στο μεταξύ προς όφελος των διοικουμένων. Κατά γενικό κανόνα οι νόμιμες ατομικές πράξεις της διοίκησης από τις οποίες δημιουργήθηκαν δικαιώματα στο διοικούμενο δεν ανακαλούνται. Εξαιρέση αποτελεί η ανάκληση νόμιμης ατομικής διοικητικής πράξης για λόγους δημόσιου συμφέροντος (ασφάλειας, τάξης, δημόσιας υγείας) ανεξάρτητα από την παρέλευση μακρού χρόνου από την έκδοσή της. Σχετικά αναφέρονται τα ακόλουθα στον Σπηλιωτόπουλο, Εγχειρίδιον Διοικητικού Δικαίου (22 Έκδοση) στη σελίδα 174.

"... Η δημιουργηθείσα αντίθεσις προς το δημόσιον συμφέρον δέον κατ' αρχήν να στηρίζεται εις στοιχεία μεταγενέστερα της εκδόσεως της πράξεως και να αιτιολογείται ειδικώς, ως επαχθές δια το διοικούμενον μέτρον (ΣΕ 3055/1977). Επίσης, επιτρέπεται η ανάκλησις εάν ο διοικούμενος συναινή (ΑΠ 51/1968, ΝοΒ 168, σελ. 471) ή δεν συμμορφώνεται προς όρους εκ των οποίων εξαρτάται η ισχύς της πράξεως (π.χ. ανάκλησις της πράξεως της επιβαλλούσης αναγκαστικής απαλλοτριώσιν υπέρ τινος, εάν ούτος δε καταβάλη την καθορισθείσαν αποζημίωσιν), ή εάν παρήλθεν άπρακτος προθεσμία προς ωρισμένη ενέργειαν, η οποία είχε ταχθή δια της πράξεως (ΣΕ 309/1961).

Εξάλλου, επιτρέπεται ελευθέρως η ανάκλησις των νομίμων ατομικών διοικητικών πράξεων, εκ των οποίων δεν απέρρευσαν δικαιώματα του διοικουμένου, κατά την ανωτέρω έννοιαν, ως και των περιεχουσών την επιφύλαξιν της ανακλήσεως, είτε αύτη ρητώς διατυπούται εις την πράξιν είτε σαφώς προκύπτει εκ

των σχετικών διατάξεων."

Στην παρούσα περίπτωση πρόκειται για ανάκληση νόμιμης ατομικής πράξης.

5

Οι λόγοι δημόσιου συμφέροντος που επικαλούνται οι καθ' ων η αίτηση δεν ευσταθούν. Τα στοιχεία που αναφέρονται προϋπήρχαν της έκδοσης της πράξης, απλώς πρόκειται για καθαρά διαφορετική εκτίμηση των 10 στοιχείων αυτών ως αποτέλεσμα νέας έρευνας, και η ανάκληση κάτω από τέτοιες προϋποθέσεις δεν είναι επιτρεπτή. (Βλέπε σχετικά Σπηλιωτόπουλος [πιο πάνω] σελίδα 174, Δεληκοστόπουλος - Διοικητικό Δίκαιο [1972] σελίδα 247, **Κασσέρας ν. Δημοκρατίας**, Υπόθεση Αρ. 354/ 15 86, απόφαση ημερομηνίας 1/7/1991.)

Από τα γεγονότα που ευρίσκονται ενώπιόν μου δεν φαίνεται να υπάρχει απόφαση της Ε.Ε.Υ. σχετική με την ένταξη των αιτητών στη συγκεκριμένη κατώτερη κλίμακα. 20 Στην Υπόθεση Αρ. 394/90, **Χριστοδούλου ν. Δημοκρατίας**, απόφαση ημερομηνίας 26/6/1991, που αφορά σχεδόν ταυτόσημα γεγονότα αποφασίστηκε:-

"Είμαι της γνώμης ότι η αποκοπή και ο 25 υποβιβασμός της μισθολογικής κλίμακας του αιτητή, προϋπόθετε απόφαση της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας. Απόφαση που έπρεπε να κοινοποιηθεί επίσημα στον αιτητή για να μπορεί ο αιτητής να υποβάλει τις παραστάσεις του και την ένστασή του. 30 Τέτοια απόφαση της Επιτροπής δεν υπάρχει. Κατά τη γνώμη μου δεν μπορούσε άλλο όργανο να πάρει τέτοια απόφαση και να ανατρέψει τα δεδομένα με βάση τα οποία ο αιτητής αποδέχτηκε το διορισμό."

35 Όσον αφορά το θέμα της μηνιαίας αποκοπής από το μισθό των αιτητών του ποσού που, όπως θεωρήθηκε, υπερπληρώθηκε, ισχύουν οι ίδιες αρχές περί ανακλήσεως που αναφέρθηκαν πιο πάνω. Ειδικότερη δε αναφορά 40 μπορεί να γίνει στο Ευρετήριο Νομολογίας 1961-1970 Συμβουλίου Επικρατείας, Τόμος 3ος (Ο-Υ), σελίδα 486, παράγραφος 1168-1170 που αναφέρονται τα πιο κάτω:-

"Η μετά πάροδον μακρού χρόνου αναδρομική ανάκλησις αποφάσεως περί χορηγήσεως μισθολογικού επιδόματος και η εντεύθεν αναζήτησις των αχρεωστήτως πλην καλοπίστως ληφθεισών υπό υπαλλήλου χρηματικών αμοιβών είναι νόμω ανεπίτρεπτος ως αντικειμένη εις τας αρχάς της ευρύθμου και χρηστής διοικήσεως" 2225/63, 324/64, 487/65, 2332/69, 628/70, 579/71. 5

... εφ' όσον η εκ πλάνης καταβολή δεν προεκλήθη εξ απατηλής ενέργειας του υπαλλήλου, αλλ' εκ δεδικοιολογημένης παρερμηνείας των σχετικών νομοθετικών διατάξεων προβάντος εις την είσπραξιν των αμοιβών τούτων, 2226/63, 487/65, 628/70. 10

Ομοίως ανεπίτρεπτος τυγχάνει δια τους αυτούς λόγους και η αναζήτησις αχρεωστήτως καταβληθείσης υπερωριακής αποζημιώσεως, 92/68." 15

Επίσης, στα Πορίσματα Νομολογίας του Συμβουλίου Επικρατείας, 1929-1959, αναφέρονται τα ακόλουθα στη σελίδα 332:- 20

"Εγένετο τέλος, δεκτόν, ότι η μετά πάροδον μακρού χρόνου αναζήτησις επιστροφής των αχρεωστήτως πλην καλοπίστως ληφθέντων παρά δημοσίων υπαλλήλων χρημάτων, τίτλων, αποδοχών, δημιουργούσα απροβλέπτους δι' αυτούς επιρροήν επί των μέσων διαβιώσεώς των αντίκειται εις τας αρχάς της ευρύθμου και χρηστής Διοικήσεως: 85 (33), 274 (39), 47, 1280 (50), 1198 (56)." 25 30

Έχω καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η προσφυγή πρέπει να επιτύχει. Η μείωση της μισθολογικής κλίμακας των αιτητών, και η αποκοπή από αυτούς μισθών ισοδυναμεί με παράνομη ανάκληση του αρχικού διορισμού τους που πλήττει τα συμφέροντά τους και αντιβαίνει στη χρηστή διοίκηση. 35

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να παρατηρήσω ότι με επιστολή του δικηγόρου του ημερομηνίας 20/1/1990 ο αιτητής Δημήτρης Χριστοδούλου (αιτητής αρ. 3) απέσυρε την προσφυγή του. 40

4 Α.Α.Δ. Χριστοδούλου κ.α. ν. Δημοκρατίας Δημητριάδης, Δ.

Για τους πιο πάνω λόγους η προσφυγή των αιτητών αρ.
1 και 2 επιτυγχάνει και η επίδικη απόφαση ακυρώνεται.

5 Οι καθ' ων η αίτηση να πληρώσουν £250.- έναντι των
εξόδων των αιτητών.

Η προσφυγή επιτυγχάνει με έξοδα.